

Årsberetning 2019

Virksomhetens art og lokalisering

Norges Naturvernforbund er en landsdekkende medlemsorganisasjon med det formål: *å arbeide for å verne naturen og sikre livsmiljøet slik at menneskelig virksomhet ikke overskrider tålegrenser i naturen.*

Naturvernforbundet består av sentralstyre, landsstyre og landsmøte som organisasjonens besluttsende organer. Landsmøtet er organisasjonens øverste organ og ble sist avholdt i Stavanger i april 2018. Neste landsmøte er planlagt avholdt i Førde 24-26 april 2020, men på grunn av koronapandemien er landsmøtet foreløpig utsatt. Landsstyret har hatt 4 møter i 2019 og tilsvarende har sentralstyret hatt 5 møter.

Sekretariatet er lokalisert i Mariboës gate 8 i Oslo. En ansatt i sekretariatet har kontor i Kragerø. To regionsekretærstillinger er også ansatt i sekretariatet og har arbeidssted i Hadsel og i Trondheim, tilhørende fylkeslagene i Nordland, Troms og Finnmark og Trøndelag. Leder disponerer også en kontor plass i Tromsø.

Organisasjonens sekretariat hadde pr 31.12.2019 38 ansatte på hel- eller deltid, til sammen 34,85 årsverk, herav inkludert to regionansatte, samt leder honorert i fulltidsstilling og nestleder i 20% stilling. Pr 31.12.2019 er det tre ansatte som har midlertidig stilling. Medarbeidere engasjert i midlertidige stillinger arbeider på tidsavgrensede prosjekter.

Virksomheten omfatter medlemsrettet arbeid, miljøpolitisk påvirkningsarbeid overfor sentrale og lokale myndigheter, storting, næringsliv m.f. Naturvernforbundet er en sentral høringsinstans og uttalte seg om en rekke viktige miljø- og naturvernsaker overfor kommunal, regional og nasjonal forvaltning, samt overfor Regjeringen og Stortinget i 2019. Naturvernforbundet har et langsiktig internasjonalt prosjektsamarbeid innenfor klima, energieffektivisering, miljøundervisning og organisasjonsbygging.

I Russland og Ukraina bidrar Naturvernforbundet til å fremme sikker nedleggelse av de eldste atomreaktorene med støtte fra Direktoratet for Strålevern og Atomsikkerhet. I Russland har vi også samarbeidet med Russian Social-Ecological Union og lokale miljøgrupper om naturvern, klima, behandling av kommunalt avfall, plast og miljøundervisning med støtte fra Klima og Miljødepartementet. I Togo, Nigeria og Mosambik har Naturvernforbundet fortsatt arbeidet med energitilgang. I perioden 2017-19 har 378.000 personer fått en bedre hverdag ved at de har skaffet seg en ren og effektiv kokeovn og/ eller et lite solstrøm-anlegg. I 2019 ble det produsert og solgt 45.400 ovner og solgt 4.600 soldrevne lamper innenfor prosjektet.

Arbeidet etter innsamlingsaksjonen Operasjon Dagsverk i 2017 er videreutvikle i 2019 og støtter nå 20 lokalsamfunn rammet av oljeforurensning i Niger-delta med opplæring for etablering av inntektsgivende aktiviteter, ren energi og overvåking av oljeforurensning.

Naturvernforbundet er medlem av det internasjonale miljønettverket Friends of the Earth.

I april 2019 var det sammenslåing av fylkeslagene i Trøndelag. Naturvernforbundet har ved utgangen av året 16 aktive fylkeslag, 96 lokallag (herav 6 studentlag) som jobber med natur- og miljøvernsaker. Flere fylkeslag har egne ansatte på hel- eller deltid. Frivillig arbeid utgjør hovedtyngden av organisasjonens aktivitet i fylker og kommuner over hele landet. Tillitsvalgte, aktive medlemmer og andre bidrar i tillegg vesentlig for å sikre og forsterke det faglige og organisatoriske nivået i organisasjonen. Samlet representerer Naturvernforbundet et omfattende faglig nettverk som sikrer stor innsikt i natur- og miljøspørsmål. Naturvernforbundet har nå fem aktive fagutvalg og en kontrollkomite, samt flere faglige ressursnettverk med frivillige i organisasjonen. Tillitsvalgte, medlemmer og ansatte sitter dessuten i rundt 100 forskjellige verv i organisasjonsstyrene, faglige utvalg og diverse råd på vegne av Naturvernforbundet.

Naturvernforbundet hadde 31 128 medlemmer per 31.12.2019, en økning på 5 924 medlemmer eller 24 % fra året før. I tillegg var det registrert 1 315 faste givere (Naturvenner), en økning på 115 fra 2018. Fastgiverinntektene økte fra 1,498 til 1,671 mill. kroner. Gjennomsnittlig giverinntekt var i 2019 på 1 270 kroner mot 1 238 i 2018. Innsamlingsprosenten i 2019 var på 85 % en økning fra 74 % i 2018.

Naturvernforbundet ga i 2018 ut to nummer av medlemsbladet *Natur&miljø*. Bladet har et opplag på 22785 eksemplarer (godkjent opplagstall gjennom Fagpressen), herav 1845 gratisdistribuerte og 547 betalende abonnenter.

Sekretariatet leverer økonomitjenester til flere lokal- og fylkeslag. Det er i årsmeldingen for 2019 redegjort nærmere for enkeltprosjekter og måloppnåelse.

Redegjørelse for Aktivitetsregnskapet

Naturvernforbundet har ytterligere styrket økonomien gjennom 2019 og har per 31.12.2019 en fri formålskapital på 13,513 mill. kroner. Det betyr at vi har mer enn oppfylt målet i inneværende periode av arbeidsprogrammet om en fri formålskapital på 7 mill. kroner.

Aktivitetsregnskapet for 2019 viser et positivt aktivitetsresultat på 4,889 mill. kroner. Det er mer enn en firedobling av resultatet sammenlignet med de to siste årene. Det ble budsjettert forsiktig på inntektssiden i 2019 fordi det var stor usikkerhet rundt tilskuddet fra Norsk tipping, og først i desember fikk vi bekreftelse på tildelingen. Resultatøkningen skyldes først og fremst økt tilskudd fra Norsk Tipping samt en økning i innsamlede midler og gaver.

Sum anskaffede midler var i 2019 samlet på 57,235 millioner kroner, en økning på 9,835 mill. kroner fra 2018 og skyldes i hovedsak høyere prosjektinntekter/tilskudd og mer i innsamlede midler.

Tilskudd (driftsstøtten) fra Miljøverndepartementet var den største enkeltkilden til driftsinntekter, og utgjorde i 2019 7,581 mill. kroner, en økning på 0,723 mill. kroner fra 2018. Økningen skyldes at nye lokallag gav et ekstra tellende fylkeslag sammenlignet med 2018.

NORAD var den største enkeltkilden til prosjektinntekter på i alt 7,575 mill. kroner, det samme som i 2018. Innsamlede midler og medlemsinntekter utgjorde til sammen 11,020 mill. kroner, en økning på 1,788 mill. kroner fra 2018. Innsamlede midler/gaver økte med litt over 1 mill. kroner. Offentlige tilskudd utgjorde 48 % av de samlede inntektene, en nedgang på 8 prosentpoeng fra 2018. I løpet av de tre siste årene har de offentlige tilskuddenes andel av de totale inntektene blitt redusert med 18 prosentpoeng (fra 66 til 48 %). Det er i tråd med uttalte strategier å redusere organisasjonens avhengighet av offentlige tilskudd.

Fra 2019 er fordelingen av tilskudd fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping (spilleautomatinntekter) lagt om slik at den i større grad bidrar til å trygge viktige samfunnsoppgaver som store landsdekkende organisasjoner utfører på områdene helse, sosiale tjenester, krisehjelp og støttearbeid, natur-miljø og dyrevern.

Tilskuddet fra Norsk Tipping mer enn doblet seg i 2019, fra 2,223 mill. kroner i 2018 til 4,800 mill. kroner i 2019.

Sum forbrukte midler var på til sammen 52,346 mill. kroner, en økning på 6,071 mill. kroner sammenlignet med 2018.

Tilskudd til internasjonalt arbeid gjelder i stor grad overføringer til prosjektpartnere i land i Øst-Europa og Afrika. Prosjektene i utlandet drives med midler i hovedsak bevilget av Norad, Utenriksdepartementet, Klima og miljødepartementet og Strålevernet.

Det ble i alt overført 6,691 mill. kroner til lokal- og fylkeslag, Miljøagentene og Natur og Ungdom i 2019. Det er en økning på 0,295 mill. kroner fra 2018 og skyldes økt overføring av medlemskontingent og noe mer aktivitetstilskudd over eksterne prosjekter. Medlemskontingenten til fylkes- og lokallagene var på i alt 3,436 mill. kroner.

På aktiviteter som oppfyller formålet ble det i 2019 i alt brukt 27,448 mill. kroner. Det er en økning på 4,219 mill. kroner fra 2018. Formålsprosenten for 2019 er på 86% en økning på 2 prosentpoeng fra 2018.

Kostnader ved administrasjon og styrende organer viser en liten nedgang fra 2018. Likviditeten har vært god i 2019. Overskuddslikviditet er plassert i norske banker som vanlig rentebærende innskudd og høyrentekonto.

Formålskapital

Ved utgangen av 2019 har vi en total formålskapital på 13,794 mill. kroner. Det er en økning på 4,889 mill. kroner fra 2018. Av dette utgjør fri formålskapital 13,512 mill. kroner, en økning på 4,873 mill. kroner fra 2018. Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner utgjør 0,281 mill. kroner, en økning på 0,016 mill. kroner fra 2018.

Vi vurderer situasjonen i forbindelse med den pågående korona-pandemien slik at Naturvernforbundet har inntekter og likviditet til å opprettholde driften som normalt. Så vil det bli gjort løpende vurderinger av inntektssituasjonen og forutsetningen kan raskt endre seg dersom statlig støtte, prosjektinntekter eller gaveinntekter plutselig faller helt eller delvis bort. I så fall vil det bli iverksatt tiltak for å sikre forbundets drift.

I årsregnskapet for 2019 er fortsatt drift lagt til grunn og styret bekrefter at forutsetning er tilstede.

Arbeidsmiljø

Sykefraværet i Naturvernforbundet i 2019 var på 3,53 % av total arbeidstid. Det er en liten økning fra 2018 hvor sykefraværet var på 2,64 %. Det egenmeldte sykefraværet utgjorde 1,61 % og langtidsfraværet (mer enn 16 dager) var på 1,92 %. Det var ingen personskader eller ulykker blant ansatte i 2019. Arbeidsmiljøutvalget har i 2019 hatt to møter, og det ble igangsatt arbeid med ny arbeidsmiljøundersøkelse som skal gjennomføres i januar 2020.

Likestilling

Forbundets mål er å sørge for god kjønnsbalanse både i tillitspersonapparatet så vel som i sekretariatet. Landsstyret har en kjønns sammensetning som tilfredsstillende våre vedtekter der det står at «kjønnsfordelingen i landsstyret bør ikke vise større ulikhet enn 60–40». Kjønnsfordelingen i sekretariatet er svært jevn, og av de ansatte pr 31.12.2019 er det 18 kvinner og 20 menn (inkl. 2 honorerte tillitsvalgte). Ledergruppen består av tre kvinner og fire menn (per 31.12.2019). Leder og generalsekretær er begge kvinner.

Lønssystemet er bygget på stillingskategorier, hvor ansiennitet og utdannelse bestemmer lønnsnivået. Det er ikke rom for individuelle lønnsforhandlinger. Dette gjør at det ikke er merkbar forskjell i lønn mellom menn og kvinner som har samme erfaringsbakgrunn og stillingskategori.

Påvirkning av det ytre miljø

Vår tjenesteproduksjon forutsetter bruk av ulike ressurser som vi søker å begrense mest mulig. Landsstyret vedtok i november 2019 en reisepolicy for Naturvernforbundet som legger stor vekt på miljø. Internasjonale reiser var vårt største bidrag til klimagassutslipp i 2019. Vi tilstreber å gjøre reisevirksomheten så lite miljøbelastende som mulig ved å benytte gange, sykkel og kollektivtransport i Oslo-området og mest mulig tog/buss i Norge der det er praktisk mulig. Vi benytter Zoom, Skype el. i stor utstrekning, noe som gjør det lettere å unngå unødvendige reiser. Innkjøp gjøres forsøksvis brukt, og vi har stort fokus på vedlikehold og reparasjon fremfor å kjøpe nytt. Høsten 2019 ble det gjennomført en enkel oppgradering av lokalene, og innkjøp av møbler var i hovedsak brukt, samt at eksisterende møbler ble gitt tilbake til leverandør.

Naturvernforbundet har ikke et fullstendig klimaregnskap. Sekretariatets aktiviteter rapporteres til Miljøfyrtårn og vi har på den måten oversikt over en del av organisasjonens miljøbelastning. På dette grunnlaget er det mulig å anslå våre utslipp knyttet til flyreiser. I 2018 var det 75 flyreiser (en vei) med slik fordeling:

Strekning	Antall	kg CO2¹	SUM kg CO2
Norge og Norden	65	85	5 525
Europe	4	250	1 000
Interkontinentalt	6	1 500	9 000
SUM	75	1 835	15 525

Fremtidig utvikling

Naturvernforbundet har styrt arbeidet i 2019 etter arbeidsprogrammet som ble vedtatt på landsmøtet i Stavanger i 2018. Det er gjort prioriteringer i arbeidsprogrammet i tråd med vedtak i styrende organer. Nytt arbeidsprogram skal vedtas på landsmøtet i Førde i april 2020.

Klima og miljødepartementet vil i løpet av vinter/tidlig vår endre forskriften for «Tilskudd til frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgunnede miljøstiftelser» som følge av antall fylkes- og kommunereformen. Dette har endret strukturen med antall lokal- og fylkeslag i miljøorganisasjonene og vil dermed påvirke beregningen av tilskuddenes størrelse under ordningen. Vi regner med at Naturvernforbundet får forskriftsendringen på høring. Departementet har som mål at endret forskrift skal være klar til søknadsfristen 15. mai 2020 for tilskudd i året 2021.

Vi har i 2019 hatt en betydelig økning i nye medlemmer samtidig som antall fastgivere øker både i antall og beløp. Klimasaken er langt høyere på dagsorden med skolestreiker

---

¹ Kalkulert ut ifra antatt reiselengde, tall som Forsker Borgar Aamaas ved CICERO Senter for klimaforskning har gitt Dagsavisen basert på et prosjekt CICERO og Transportøkonomisk institutt har ledet. Dette gir følgende eksmepler; Oslo-Bergen: 85 kilo, Oslo-London: 240 kilo, Oslo-New York: 1.100 kilo, Oslo-Bangkok: 1.700 kilo. Tilsvarende tall kommer fra kalkulatoren <http://www.ecopassenger.org/> for samlet oppvarmingsseffekt av flyreiser.

og stadig mer fokus i media, samtidig som FNs naturpanel sin rapport fra mai 2019 har løftet frem naturvernsaken. Naturvernforbundets satsning på verving og kampanjer i sosiale medier gir har vært riktig og kombinert med at interessen for natur- og miljøsakene er voksende i befolkningen samtidig med flere store og engasjerende saker, har det gjort at vi per 1. mars 2020 har mer enn 33.000 medlemmer. Det er 5.000 flere medlemmer enn målkravet i inneværende arbeidsprogramperiode.

Anti-korrupsjon

Naturvernforbundet jobber aktivt med vårt anti-korrupsjonsarbeid både innad og mot våre partnere og har vedtatte retningslinjer for vårt anti-korrupsjonsarbeid som også har blitt godkjent av våre bidragsytere. Enhver form for mislighold må rapporteres av våre partnere og eventuelt tilbakebetales. Det er ikke rapportert inn noe mislighold i 2019. Etsiske retningslinjer er under revisjon med egen arbeidsgruppe og skal vedtas av landsstyret i mars 2020.

Styring av finansiell risiko

Naturvernforbundet hadde i 2019 48% offentlig finansiering. Det er en nedgang fra 56% i 2018. Med tanke på usikkerhet i tildelinger og kriterier for ulike offentlige støtteordninger vil vi fortsatt jobbe for å øke andelen inntekter fra andre kilder, men vi er likevel komfortable med at under halvparten av forbundets inntekter nå finansieres med offentlige midler.

Oslo, 30. mars 2020

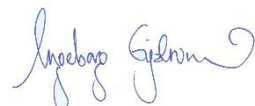
I styret for Norges Naturvernforbund

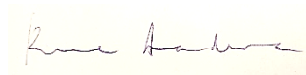
Silje A. Lundberg
leder

Øyvind Johnsen
nestleder

Ingeborg Gjærum
styremedlem

Rune Aanderaa
styremedlem

Kari Merete Andersen
varamedlem

Arnstein Vestre
styremedlem

Therese Hugstmyr Woie
styremedlem Natur og Ungdom

Maren Esmark
generalsekretær